



transform!
europe

eBook

October 2022

Streszczenie – PL

Giuseppe Celi – Valentina Petrović – Veronika Sušová-Salminen

10 SHADES of the EU

Mapping the Political Economy
of the EU Peripheries

Giuseppe Celi – Valentina Petrović – Veronika Sušová-Salminen

100 odcieni UE

mapowanie ekonomii politycznej peryferii Unii Europejskiej

Autorzy: Giuseppe Celi, Valentina Petrović, Veronika Sušová-Salminen

Młodszy zespół badawczy: Mihai-Călin Căciuleanu, Dorota Kolarska, Ioannis Apostolos Sklias

Wydawcy: Tatiana Moutinho, Dagmar Švendová

Podziękowania

Redakcja pragnie wyrazić wdzięczność wszystkim osobom, które przyczyniły się do powstania tego opracowania. Przede wszystkim chcielibyśmy podziękować Autorom, których badania, analizy i teksty zaowocowały niniejszą publikacją. Na szczególne podziękowania zasługują Mihai-Călin Căciuleanu, Dorota Kolarska i Ioannis Sklias za ich cenną pracę w gromadzeniu i organizowaniu materiałów, które posłużyły jako podstawa projektu. Dziękujemy ponadto Corneli Hildebrandt, Danai Koltsidzie, Czesławowi Kuleszy i Rolandowi Kulke za ich wkład w przygotowanie badań oraz Ilonie Švihlíkovéj za istotne konsultacje. Specjalne podziękowania kierujemy do Veroniki Peterseil, Sanji Jelić i Michaela Hollogschwandtnera. Na koniec chcielibyśmy podziękować całemu zespołowi *transform! europe* za wsparcie, przyjaźń i zaangażowanie.



Sponsorowane przez Fundację im. Róży Luksemburg przy wykorzystaniu funduszy Republiki Federalnej Niemiec. Niniejsza publikacja – lub jej części – może być wykorzystywana bezpłatnie, pod warunkiem zawarcia odpowiednich odnośników do publikacji oryginalnej. Za treść publikacji odpowiada wyłącznie organizacja *transform!europe* i nie musi ona odzwierciedlać stanowiska Fundacji im. Róży Luksemburg.

STOPKA

2022 

transform! europejska sieć na rzecz alternatywnego myślenia i dialogu politycznego

Square de Meeûs 25

1000 Brussels, Belgium

transform! europe finansowana jest częściowo z dotacji Parlamentu Europejskiego.

Niniejsza publikacja *transform!* jest objęta licencją Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License. Uprawnienia wykraczające poza zakres tej licencji dostępne są pod adresem mailowym: office@transform-network.net.

Układ graficzny: Sanja Kaltenbrunner-Jelic, sanja.at e.U.

Ilustracja na okładce: sanja.at e.U.

Print: druck.at

ISBN: 978-3-903343-27-6

Przedmowa

Tatiana Moutinho, Dagmar Švendová

Historii politycznej i gospodarczej kontynentu europejskiego w XX wieku towarzyszyło wiele zawirowań. Liczne wojny ukształtowały Europę w dramatyczny sposób: pierwsza oraz druga wojna światowa, zimna wojna, a także wojna w krajach byłej Jugosławii kosztowały miliony istnień ludzkich, zniszczyły gospodarki oraz pociągnęły za sobą ogromne koszty społeczne i środowiskowe w Europie i poza nią. Dziś widmo wojny światowej ponownie nawiedza Europę, grożąc pogorszeniem istniejących problemów społecznych i środowiskowych, a także procesów odbudowy po pandemii.

Przez długi czas integracja europejska postrzegana była jako remedium na porażki Europy z przeszłości. W następstwie II wojny światowej pojawił się pomysł, aby poprzez wzmocnienie sieci transakcji handlowych i współpracy gospodarczej pomiędzy różnymi krajami europejskimi utworzyć zarazem możliwość trwałego i pomyślnego pokoju dla wszystkich państw. Była to idea założycielska projektu Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej z 1958 roku, który skupił sześć głównych gospodarek Europy – Republikę Federalną Niemiec (później Niemcy), Francję, Włochy, Belgię, Luksemburg i Holandię. W następnych latach siedem kolejnych krajów przystąpiło do projektu współpracy i integracji gospodarek w ramach wspólnego, jednolitego rynku w procesie zwanym „rozszerzeniem”.

Od tego czasu rywalizację mocarstw i walkę o hegemonię na kontynencie zastąpić należało pogłębianiem współpracy gospodarczej i politycznej pomiędzy narodami europejskimi. Poczucie to stało się jeszcze silniejsze wraz z zakończeniem zimnej wojny w 1989 roku. Proces budowania pokoju w Europie opierał się na współpracy i pojednaniu Francji i Niemiec, otwartości gospodarczej, a także coraz większej wierze w nowy rodzaj polityki, który w pewien sposób mógłby przezwyciężyć „siłowy” wymiar stosunków międzynarodowych.

Gospodarka zawsze znajdowała się w centrum procesów europejskiej integracji i jej rozszerzenia. Rosnące tendencje neoliberalne, widoczne od końca lat 60. i triumfujące po 1989 r. zreformowały instytucjonalnie nie tylko UE, ale także jej państwa członkowskie i ich relacje z Brukselą.

Ostatecznie zmieniły także dotychczasowy powojenny model społecznej gospodarki rynkowej poprzez stopniowe, ale wyraźne wykreślanie pojęcia „socjalny” w kontekście poszczególnych państw członkowskich. Z tego właśnie wywodzą się różnorodne historyczne korzenie deficytu demokracji i brakującego wymiaru socjalnego (lub filaru) Unii Europejskiej.

Światowy kryzys finansowy z lat 2007/2008 wystawił na próbę paradygmat gospodarczy UE oparty na konkurencji i przekształcił kryzys gospodarczy w polityczny i instytucjonalny. Kryzys ten zakwestionował nie tylko mechanizmy zarządzania UE, ale także jej niektóre istotne filary instytucjonalne, takie jak wspólna waluta i konwergencja. Ponownie udowodniono, że nie istnieje gospodarka bez polityki, a kryzysy gospodarcze i finansowe mają głębokie przyczyny i konsekwencje polityczne. Krótko mówiąc, kryzys pomógł rzucić światło na ekonomię polityczną UE, w szczególności na istniejące nierówności i asymetrię władzy, „krótkotrwałe i trwałe” (współ)zależności oraz konflikty i dylematy, które je tworzą i wprawiają w ruch.

Idea – czy też, być może lepiej – ideałem Unii Europejskiej jest koncepcja wspólnej przestrzeni, w której trwa ciągły i nieskończony proces integracji europejskiej. Proces ten powinien prowadzić do swoistej konwergencji gospodarczej, społecznej i politycznej pomiędzy wszystkimi państwami członkowskimi, przy pełnym poszanowaniu ich suwerenności oraz różnorodności kulturowej istniejącej w przestrzeni europejskiej. Oficjalne motto Unii brzmi: „Zjednoczona w różnorodności”. I rzeczywiście, różnorodność Europy przez wieki kształtowała historię społeczną, gospodarczą i kulturową naszego kontynentu. Na dobre i na złe, wszyscy jesteśmy tacy sami i różni jako obywatele UE. Dzielimy ze sobą wiele doświadczeń, ale także wiele z nich obiektywnie nas dzieli. Pomimo tej retoryki, Unia Europejska jest wytworem kapitalistycznej nowoczesności, która z natury marginalizuje (i sytuuje na peryferiach) różne grupy społeczne, formy pracy, a nawet kultury. Esencjalizm i rasizm są integralną, ale często niewidoczną częścią funkcjonowania UE; przenikają one także państwa członkowskie i ich społeczeństwa.

Aby w pełni zrozumieć współczesną sytuację Unii Europejskiej, należy skoncentrować się na kwestii peryferyjności poprzez pryzmat regionów: tzw. „starych peryferii” (kraje Europy Południowej) i „nowych peryferii” (kraje Europy Środkowo-Wschodniej). Oznacza to postawienie prostego, ale dość złożonego pytania: w jaki sposób UE faktycznie działa na rzecz tych społeczeństw?

Ponieważ prawdziwy projekt europejski nie może zaistnieć bez międzynarodowej solidarności, spójności i wzajemnej pomocy pomiędzy wszystkimi państwami członkowskimi, *transform! europe* dostrzegła potrzebę usystematyzowania i pogłębienia naszej wiedzy o realiach peryferii UE. Ta publikacja jest wynikiem dwuletniej współpracy z Fundacją im. Róży Luksemburg.

Przedstawione na kolejnych stronach badanie, przeprowadzone przez interdyscyplinarny zespół trzech badaczy (ekonomisty, socjologa/politologa i historyka/antropologa), miało na celu podjęcie kwestii peryferyjności i relacji centrum-peryferia w UE jako wielowymiarowego problemu. W związku z tym, niniejsza publikacja koncentruje się na społeczno-ekonomicznym, politycznym i kulturowym (oraz ideologicznym) wymiarze warunków peryferyjnych.

Jej główne cele i zadania podsumować można w następujący sposób:

- Wykorzystanie mapowania polityczno-gospodarczego (tj. analizy) południowych i wschodnich regionów Unii jako narzędzia służącego nie tylko budowaniu mostów i strategii współpracy między tymi peryferiami UE, ale także do tworzenia polityki w tych regionach i poza nimi.
- Interpretację obecnych form i przejawów asymetrii władzy i zależności jako pola rozważań i postawienie w centrum uwagi politycznej dyskusji na temat procesu integracji europejskiej i przyszłości Unii Europejskiej – w tym jej reformy.
- Wniesienie wkładu w proces autoreprezentacji peryferii poprzez refleksję nad wizjami „Wschód o Wschód” i „Południe o Południe”, mogącymi zakwestionować i przeciwdziałać hegemonicznej narracji rdzenia jako jedynej zależności i mechanizmu sił w tej grze.

Mamy nadzieję, że niniejsze badanie dostarczy czytelnikowi (czy to ogólnemu, naukowcowi, czy decydentowi) kompleksowego obrazu aktualnych form i przejawów peryferyjności w UE, a także przyczyni się do procesu wzmacniania pozycji tożsamościowej peryferii, ich reprezentacji i samorealizacji politycznej (przedstawi peryferia już nie jako „wstydlive”, ale tworzące znaczącą formę krytyki przeprowadzonej „zza bocznej linii”).

Na koniec, co istotne, naszym celem jest zrealizowanie (przynajmniej w pewnym stopniu) zadania polegającego na zapewnieniu odpowiedniego narzędzia do budowania mostów dla strategii dialogu i współpracy pomiędzy regionami, a także podejmowania przyszłych decyzji związanych z kształtowaniem polityki, czy nawet dostarczania możliwych wskazówek dotyczących alternatywnej odbudowy Unii i rekonfiguracji stosunków władzy w UE.

Streszczenie

Giuseppe Celi, Valentina Petrović, Veronika Sušová-Salminen

Niniejsze studium porównawcze skupia się na dwóch peryferiach Unii Europejskiej: Europie Południowej (Południe) oraz Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej (Wschód), czyli na 17 krajach członkowskich UE. Badanie ma na celu analizę tego, w jaki sposób peryferyjność owych krajów osadzona jest gospodarczo i politycznie w obrębie UE oraz w stosunku do krajów centralnych (w szczególności do Niemiec, jako prototypowego kraju centralnego UE). Skupia się na najnowszych osiągnięciach obejmujących lata 1990-2020. Badanie koncentruje się na tzw. peryferyjności jako złożonym stanie funkcjonowania na peryferiach, np. na zależnościach w kontekście stosunków danego kraju z państwami kluczowymi. Z tej perspektywy studium ma na celu zrozumienie ekonomii politycznej we współczesnej UE, tj. złożonych wzajemnych relacji pomiędzy polityką a ekonomią. Dowodzimy, że peryferyjność jest wielowymiarowa: składa się z wymiarów socjoekonomicznego, politycznego, kulturowego oraz ideologicznego.

Kluczowym problemem badawczym jest zrozumienie struktury zależności, leżącej u podstaw peryferyjnej pozycji wymienionych dwóch krańców UE w gospodarce europejskiej. Drugi problem badawczy dotyczy podejścia porównawczego, ujmującego wszystkie wybrane obszary badania. Badanie to, przyjmując peryferyjność jako problem relacyjnej zależności od państw centralnych (w szczególności Niemiec), skupia się przede wszystkim na porównaniu cech peryferyjnych wśród różnych grup krajów Europy Południowej, Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej. Badanie przedstawia analizę i porównanie istniejących modeli gospodarczych w każdym z peryferii, jak również analizę sieci handlowych i globalnego łańcucha wartości (GVC) ze szczególnym uwzględnieniem europejskiego rynku motoryzacyjnego. W wymiarze politycznym, badanie analizuje podziały polityczne we wszystkich peryferiach oraz na poziomie krajowym i unijnym, zwracając szczególną uwagę na rolę lewicowych partii politycznych. Skupia się również na współpracy pomiędzy peryferiami w oparciu o postrzegany potencjał współpracy w kontekście instytucji EU i w kwestii reprezentacyjności w strukturach rządowych Unii Europejskiej, tj. potencjalnej sile ich narzędzi do wywierania wpływu na UE. Mając na uwadze wymiar ideologiczny i kulturowy peryferyjności, badanie skupia

się także na związku pomiędzy peryferyjnością a odmiennością z perspektywy porównawczej.

KLUCZOWE WNIOSKI

Skupiając się na strukturalnych cechach gospodarczych, badanie pokazuje, że oba peryferia UE współdzielą pozycję zależną w kwestiach kapitału, inwestycji i technologii (oraz ich transferów), co powoduje szczególnie istotne ograniczenia dla ich rozwoju gospodarczego. Zależność prowadzi także do ograniczonej samodzielności w procesach decyzyjnych, niekoniecznie sprowadzających się tylko do sfery gospodarczej. Jednakże zależności te rozwijają się wewnątrz różnie skonstruowanych gospodarek czy modeli gospodarczych, analizowanych z uwzględnieniem własnych kontekstów historycznych. W szczególności gospodarki Europy Południowej w obliczu kryzysu lat 70-tych zatrzymały się lub przedwcześnie spowolniły proces industrializacji. W kolejnych latach – naznaczonych deregulacją i liberalizacją rynków na poziomie globalnym – obrały ścieżkę finansjalizacji i rozrostu usług w sektorze publicznym. Na uszczuplenie wątej już bazy produkcyjnej Europy Południowej miało wpływ częściowe wyparcie południowych dostawców dóbr pośrednich przez rywalizujących z nimi o niemiecki rynek przemysłu wytwórczego producentów ze wschodnich peryferii. W ten sposób włączenie jednych peryferii do UE mogło przyczynić się do zmniejszenia rozwoju gospodarczego innych.

Przyglądając się wschodnim peryferiom UE, Nawet najbardziej dynamicznie rozwijające się kraje peryferii wschodnich Unii Europejskiej (głównie kraje V4) można zauważyć słabości związane z zależnością od zagranicznego kapitału oraz technologii, ograniczonych rynków krajowych i niskich płac. Innymi słowy, znaczną częścią historii wschodniego sukcesu jest jego zależność od jednej specjalizacji w sektorze motoryzacyjnym, który jest z kolei ściśle powiązany z niemieckim łańcuchem wartości i tym sposobem zależny od niemieckich bezpośrednich inwestycji zagranicznych (FDI). Ta wąska specjalizacja stanowi cechą szczególną gospodarczej peryferyjności regionu i jest niejako przypomnieniem wcześniejszy cech charakterystycznych ścisłych

specjalizacji, znanych z innych przykładów (np. Ameryki Łacińskiej). Z drugiej strony, rozwój mniej dynamicznych krajów Europy Wschodniej odzwierciedla do pewnego stopnia podatność, podobną do tych napotykaną przez peryferia południowe. W istocie bezpośrednie inwestycje zagraniczne w sferze FIRE (finanse, usługi ubezpieczeniowe i nieruchomości) są ważne dla gospodarek krajów bałtyckich ze względu na ich znacząco sfinansjonalizowaną ekonomię czy też dla Bułgarii i Chorwacji (w obu przypadkach z uwzględnieniem przemysłu turystycznego).

Porównując oba modele zależności gospodarczej w Europie Południowej oraz Środkowo- Wschodniej i Południowo-Wschodniej możliwa jest konkluzja, że występują tam różnego typu poważne problemy, które jednak nie są tożsame. Obecny model gospodarczy w Europie Południowej nie zapewnia czynników pobudzających dla zrównoważonego połączenia gospodarczego i socjalnego w kontekście UE. Członkostwo w Unii Gospodarczej i Walutowej (UGiW) może być kolejnym czynnikiem wyjaśniającym zróżnicowanie pośród krajów Europy Południowej. Gospodarki wschodnich peryferii są podobne, jednak ta zbieżność ma charakter nierówny, stwarzając luki pomiędzy krajami oraz wewnętrzną polaryzację w Europie Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej. Niezrównoważony rozwój regionalny wydaje się być efektem ubocznym ogólnej zbieżności makroekonomicznej. Stwarza to nie tylko problemy gospodarcze pod względem zwiększającego się dualizmu w produkcji (w szczególności w technologii) oraz na rynku pracy, ale także w reakcjach politycznych (np. populizm). Poza różnym przebiegiem pod względem zbieżności, dwa peryferia UE dzielą wspólny pierwiastek słabości. Można ogólnie stwierdzić, że na obu peryferiach UE zależność od zagranicznego kapitału (w formie kredytów lub bezpośrednich inwestycji zagranicznych) stanowi główny składnik podatności, narażający gospodarki peryferyjne na zewnętrzne wstrząsy, które są trudne do kontrolowania i prowadzą do powracających kryzysów.

W sferze politycznej zaobserwować możemy kilka problemów związanych z peryferycznością. Kryzys ekonomiczny z 2008 roku wywarł wielki wpływ na system partyjny i polityczne linie konfliktów obu peryferii. Jednakże, podczas gdy wschód w warunkach słabości politycznej lewicy doświadczył umocnienia populistycznych prawicowych sił politycznych, kładących duży nacisk na kwestie tożsamościowe i „szowinizm opiekuńczy”, to w Europie Południowej

zaobserwowaliśmy powstanie nowych lewicowych stronnictw politycznych. Włochy stanowią wyjątek ze swoim silnym ruchem prawicowym oraz marginalizowaną i słabą lewicą. Kraje Europy Południowej doświadczyły nieco „asekurowanego” powstania populistycznych lub radykalnych prawicowych sił politycznych, mających jednak ograniczoną władzę dzięki mocnej pozycji lewicy w regionie.

Pomimo faktu, że regiony są częścią peryferii UE, odmienne potrzeby gospodarcze i ograniczenia polityczne stanowią poważną przeszkodę dla powstania pomiędzy nimi wspólnej drogi.

Badanie podjęło dwa istotne na poziomie europejskim zagadnienia: politykę migracyjną i finansowanie w UE, a także wykazało zróżnicowane pozycje 17 krajów członkowskich pod względem tych zagadnień. Obecna sytuacja pandemii pokazała inną możliwość współpracy politycznej między Wschodem a Południem, jednak nie jest jeszcze pewne, czy przekształci się to w trwające sojusze pomiędzy obydwoma peryferiami Unii. Skupiając się na postrzeganiu potencjału koalicji przez ekspertów, zaobserwowano pokrywanie się polityki migracyjnej i fiskalnej Wschodu i Południa, wskazując na możliwość współpracy w obu obszarach.

Z drugiej strony, współpraca wydaje się bardziej ograniczona w obszarze polityki zagranicznej, ze względu na odmienny kontekst geograficzny i geostrategicznych sojuszników regionów. Wreszcie, podczas gdy potencjał sojuszniczy między Południem a Wschodem pozostaje ograniczony, oba peryferia wydają się wyrażać chęć do tworzenia sojuszy z Niemcami i Francją w znaczących kwestiach politycznych. Wymiar reprezentacji w instytucjach UE ujawnia (częściowo) peryferyjny status Wschodu i Południa. Oba peryferia są niedostatecznie reprezentowane w instytucjach unijnych, nadal zdominowanych przez kraje centralne (zwłaszcza Europę Zachodnią). W przypadku peryferii wschodnich badanie wskazuje na znacząco niedostateczną reprezentację w instytucjach UE, za wyjątkiem Parlamentu Europejskiego.

Skupiając się na kulturowym i ideologicznym wymiarze peryferyjności, badania – w oparciu o dostępną literaturę z tego obszaru wskazują, że Europa Południowa oraz Europa Środkowo-Wschodnia i Południowo-Wschodnia były postrzegane jako „inne” z powodu utartych stereotypów i powodów strategicznych/ideologicznych. Kon-

sekwencje z tego wynikające są złożone. Wyłaniają się tu chociażby dwa sprzeczne aspekty – wykluczenie i włączenie – oparte na hegemonicznych dyskursach centrum, ale także jako naśladujące wzorce centrum, co można uznać za kolejną cechę zależności. Konstrukt „inności” obu peryferii jest szczególnie ważnym narzędziem dominacji centrum wobec nich.

IMPLIKACJE POLITYCZNE

Przyszła reforma Unii powinna uwzględniać istniejące nierówności kształtujące w sposób negatywny UE. Kraje peryferyjne nie powinny pozostawać na marginesie debaty i powinny znacząco przyczynić się do reformy poprzez pobudzenie dialogu opartego na współpracy. Twierdzimy, że istniejące przeszkody dla głębszej współpracy między obydwojma peryferiami są: i) obiektywne (różnice ekonomiczne i konkurencyjne modele ekonomiczne), ii) subiektywne (wytworzone przez zależność kulturową i intelektualną, a zatem wynikające z ich wewnętrznej peryferyjności lub peryferyjnej podmiotowości) oraz iii) wynikają z odpolitycznionego charakteru UE. Potencjalny dialog polityczny, współpraca, a nawet budowanie koalicji między obydwojma peryferiami muszą przewyżczyć wspomniane przeszkody i ograniczenia – lub funkcjonować razem z nimi.

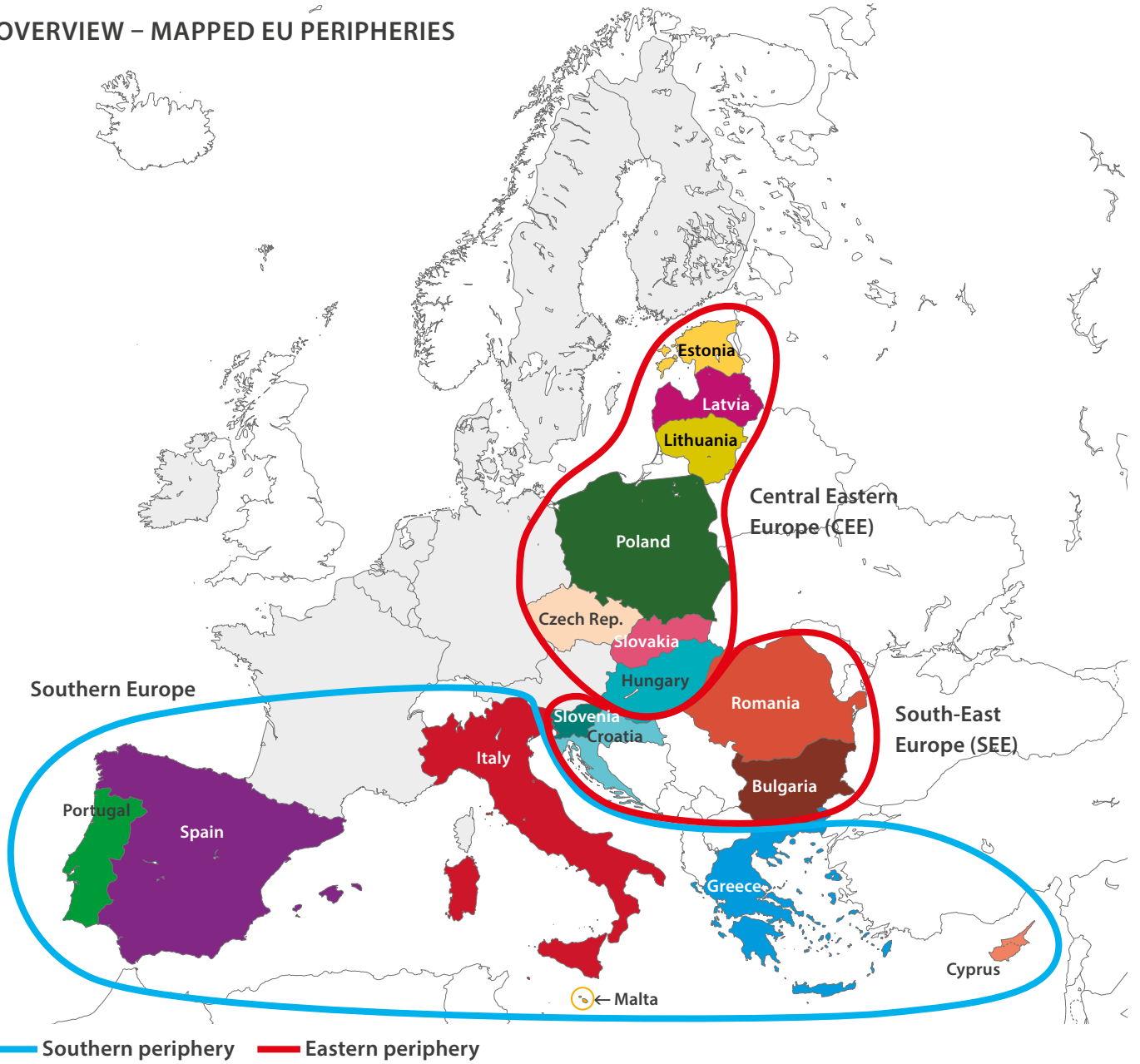
Decydenci i politycy powinni skupić się na następujących zasadach:

- Bardziej prężna, zorientowana społecznie, zrównoważona i samowystarczalna gospodarka europejska, która uwolniłaby potencjał społeczno-gospodarczy poszczególnych państw członkowskich, ich rynków krajowych i lokalnych oraz handlu opartego na zasadach wzajemności i uczciwej wymiany.
- Bardziej kooperatywna i mniej konkurencyjna Unia, która zrezygnowałaby z negatywnych konsekwencji paradygmatu konkurencji, takich jak wyścig na dno (lub państwo konkurencyjne) z bardzo mocno dzielącymi skutkami, szkodliwymi dla solidarności i współpracy zarówno w UE, jak i wewnątrz krajów członkowskich.
- Bardziej otwarta UE, która nie trzymałaby się wyświechtanych stereotypów i ideologicznych uproszczeń, wciąż przywodzących na myśl zimnowojenną mentalność po-

dzielonej Europy. Oznacza to poważne potraktowanie idei wewnętrznej różnorodności UE i odejście od moralnych hierarchii powstałych w czasach kolonializmu, a także od zachodocentrycznych (centralnych) poglądów na kraje, które mogą być kulturowo różne i przestrzennie (geograficznie) odległe.

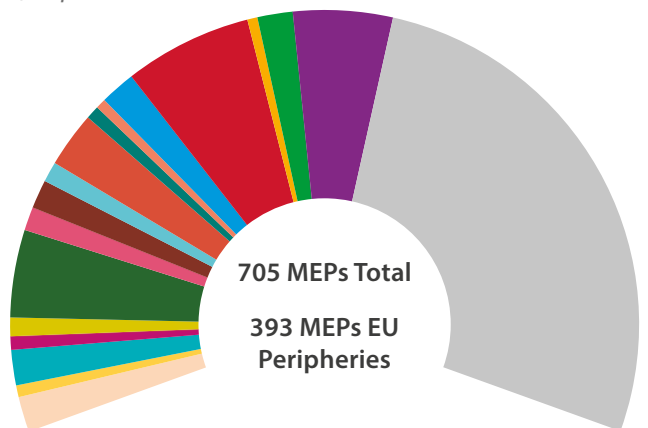
- Bardziej spójna polityka regionalna, która nie tolerowałaby ogromnych różnic społeczno-ekonomicznych w państwach członkowskich jako konsekwencji ich integracji gospodarczej i pozycji w Unii.

OVERVIEW – MAPPED EU PERIPHERIES



European Parliament – Members of the European Parliament (MEPs) Representation

CEE	SEE	SE
Czech Republic 21	Bulgaria 17	Cyprus 6
Estonia 7	Croatia 12	Greece 21
Hungary 21	Romania 33	Italy 76
Latvia 8	Slovenia 8	Malta 6
Lithuania 11		Portugal 21
Poland 52		Spain 59
Slovakia 14		



EU27

Southern Europe (SE)

European Union	Spain	Italy	Portugal	Malta	Greece	Cyprus
Area: 4,233,262 km ² Population: 447,007,596* GDP per capita, in PPP: \$40,995**	Area: 505,990 km ² Population: 47,450,795 (2020) GDP per capita, in PPP: \$46,413**	Area: 301,230 km ² Population: 60,317,116** GDP per capita, in PPP: \$50,215**	Area: 92,212 km ² Population: 10,344,802 (2021) GDP per capita, in PPP: \$40,805**	Area: 316 km ² Population: 516,100* GDP per capita, in PPP: \$54,647**	Area: 131,957 km ² Population: 10,678,632** GDP per capita, in PPP: \$35,596**	Area: 9,251 km ² Population: 1,189,265 (2018 est) GDP per capita, in PPP: \$42,832**

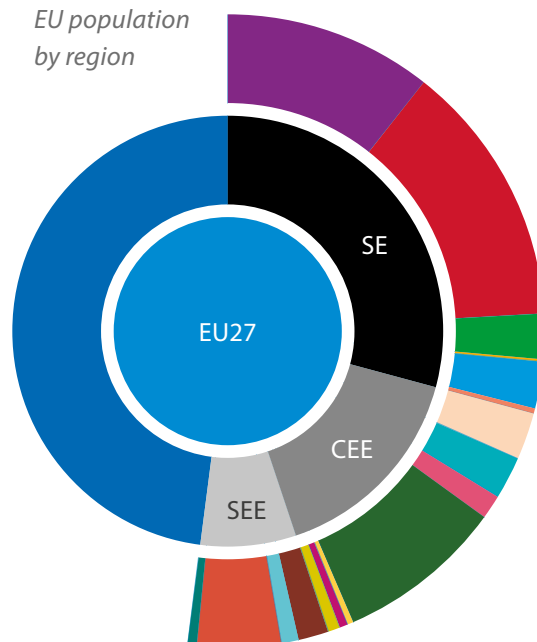
Central Eastern Europe (CEE)

Czech Republic	Hungary	Slovakia	Poland	Estonia	Latvia	Lithuania
Area: 78,871 km ² Population: 10,701,777 (2021) GDP per capita, in PPP: \$47,527**	Area: 93,030 km ² Population: 9,730,000* GDP per capita, in PPP: \$40,944**	Area: 49,035 km ² Population: 5,449,270 (2021) GDP per capita, in PPP: \$38,620**	Area: 312,696 km ² Population: 38,179,800 (2021) GDP per capita, in PPP: \$41,684**	Area: 45,339 km ² Population: 1,328,439** GDP per capita, in PPP: \$44,778**	Area: 64,589 km ² Population: 1,907,675** GDP per capita, in PPP: \$37,329**	Area: 65,300 km ² Population: 2,795,680* GDP per capita, in PPP: \$46,479**

South-East Europe (SEE)

Bulgaria	Croatia	Romania	Slovenia
Area: 110,993.6 km ² Population: 6,863,422** GDP per capita, in PPP: \$28,593**	Area: 56,594 km ² Population: 3,888,529 (2021 'cest') GDP per capita, in PPP: \$36,201**	Area: 238,397 km ² Population: 19,186,201* GDP per capita, in PPP: \$36,621**	Area: 20,271 km ² Population: 2,108,708* GDP per capita, in PPP: \$48,533**

EU population by region



*2021 estimate, **2022 estimate

Biographies

Autorzy

Veronika Sušová-Salminen jest historyczką komparatystyczną, specjalizującą się we współczesnej historii Europy Środkowej i Wschodniej oraz Rosji w perspektywie analizy systemów-światów i postzależnościowej, z wybranymi wpływami krytyki postkolonialnej. Ukończyła Uniwersytet Karola w Pradze (studia magisterskie z historii ogólnej i porównawczej, doktorat z antropologii), obecnie pracuje jako badaczka w Centre of Global Studies w Pradze oraz analityczka polityczna zajmująca się głównie współczesną Rosją w perspektywie globalnej. Jest także redaktorką naczelną webzinu *!Argument* i autorką kilkudziesięciu artykułów naukowych i esejów oraz dwóch książek.

Valentina Petrović pracuje obecnie na stanowisku post-doc na Wydziale Socjologii Uniwersytetu w Zurychu. Studiowała na American University of Beirut, University of Zurich oraz Sciences Po Bordeaux. Stopień doktora otrzymała na Europejskim Instytucie Uniwersyteckim we Florencji. Jej rozprawa dotyczyła wpływu klas, elit, społeczeństwa obywatelskiego i struktur państwowych na proces demokratyzacji w krajach postkomunistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem krajów byłej Jugosławii. Jej zainteresowania badawcze obejmują demokratyzację, europeizację, mobilizację polityczną i porównawczą ekonomię polityczną w kontekście postkomunistycznym.

Giuseppe Celi jest profesorem nadzwyczajnym ekonomii na Uniwersytecie w Foggii (Włochy). Był koordynatorem programu doktoranckiego w zakresie teorii ekonomii oraz włoskim koordynatorem studiów magisterskich Erasmus Mundus: Ekonomia Handlu Międzynarodowego i Integracji Europejskiej (EITEI). Ukończył ekonomię na Uniwersytecie w Modenie (Włochy), uzyskał tytuł doktora w dziedzinie ekonomii rozwoju (Uniwersytet w Neapolu, Włochy) oraz doktorat z ekonomii (Uniwersytet Sussex, Wielka Brytania). Jego zainteresowania badawcze obejmują tematykę ekonomii międzynarodowej: integrację gospodarczą i walutową w Europie, wpływ handlu międzynarodowego i outsourcingu na rynki pracy i wzrost gospodarczy, relacje pomiędzy migracją a handlem międzynarodowym. Jest autorem licznych publikacji, w tym siedmiu książek, kilku artykułów w czasopiśmie naukowych oraz wstępów do tomów zbiorowych.

Młodszy zespół badawczy

Mihai-Călin Căciuleanu jest rumuńskim badaczem skupiającym się na zagadnieniach pracy, wypoczynku i samorozwoju. Jako pracownik i działacz był członkiem lokalnej grupy zajmującej się obroną i poszerzaniem praw pracowniczych. Obecnie przygotowuje rozprawę doktorską poświęconą warunkom pracy i jej znaczeniu we współczesnym kapitalizmie na Narodowym Uniwersytecie Nauk Politycznych i Administracji Publicznej w Bukareszcie.

Dorota Kolarska jest polską badaczką zajmującą się kwestiami Europy Wschodniej i Rosji. Ukończyła Uniwersytet Oksfordzki, obecnie jest uczestniczką studiów podyplomowych na University College London. Jest również członkinią partii Razem.

Ioannis Apostolos Sklias jest greckim badaczem społecznym i analitykiem politycznym. Studiował nauki polityczne na Uniwersytecie Kreteńskim oraz nauki o mechanizmach zachowań politycznych na Uniwersytecie w Essex, gdzie otrzymał magisterium. Był zatrudniony jako współpracownik naukowy i doradca polityczny w parlamencie greckim; prowadził szereg badań politycznych i społecznych, pełnił także funkcję konsultanta naukowego ds. administracji lokalnej w sekretariacie ugrupowania SYRIZA.

Wydawcy

Tatiana Moutinho jest biochemiczką, pracowała jako badaczka cykli podziału komórek, ma magisterium z biologii komórki oraz doktorat z biomedycyny. Od 2018 r. jest koordynatorką *transform! europe* odpowiedzialną za strategię współpracy dla Europy Południowej. Jest również prezeską Cul:tra – Cooperativa Culturas de Trabalho e Socialismo (Portugalia).

Dagmar Švendová jest prawniczką, ma tytuł licencjata z prawa i zarządzania przedsiębiorstwem oraz magisterium z czeskiego prawa gospodarczego w Unii Europejskiej. Pracowała jako doradczynie polityczna i asystentka posła do Parlamentu Europejskiego. Od 2017 roku jest koordynatorką *transform! europe* odpowiedzialną za program strategii dla Europy Środkowo-Wschodniej i członkinią rady redakcyjnej rocznika „*transform!*”. Jest współautorką działu czeskiego w „Studiach nad wyzwaniem dla obszarów powęglowych: południowo-zachodniej Polski, północnych Czech i NRD” oraz redaktorką ebooka Ilony Švihlíkové pt. *Jak Republika Czeska stała się kolonią?*

Members and observers

Austria

transform!at
www.transform.or.at

Institute of Intercultural Research and Cooperation – IIRC*
www.latautonomy.com

Cyprus

Research Institute PROMITHEAS*
www.inep.org.cy

Czech Republic

Institut of the Czech Left (Institut české levice)*
www.institutcl.cz

Society for European Dialogue – SPED
e-mail: malek_j@cbox.cz

Denmark

transform!danmark
www.transformdanmark.dk

Finland

Left Forum
www.vasemmistfoorumi.fi

Democratic Civic Association – DSL
www.desili.fi

France

Espaces Marx
www.espaces-marx.fr

Foundation Copernic*
www.fondation-copernic.org

Foundation Gabriel Péri*
www.gabrielperi.fr

Institut La Boétie
institutlaboetie.fr

Germany

Journal Sozialismus
www.sozialismus.de

Rosa Luxemburg Foundation – RLF
www.rosalux.de

Institute for Social, Ecological and Economic Studies – isw
www.isw-muenchen.de

Greece

Nicos Poulantzas Institute – NPI
www.poulantzas.gr

Hungary

transform!hungary*
www.balmix.hu

Italy

transform! italia
www.transform-italia.it

Cultural Association Punto Rosso (Associazione Culturale Punto Rosso)
www.puntorosso.it

Fondazione Claudio Sabattini*
www.fondazioneclausabattini.it

Lithuania

DEMOS. Institute of Critical Thought*
e-mail: demos@inbox.lt

Luxembourg

Transform! Luxembourg
www.transform.lu

Moldova

Transform! Moldova*
e-mail: transformoldova@gmail.com

Norway

Manifesto Foundation*
www.manifestanalyse.no

Poland

Foundation Forward / Naprzód
www.fundacja-naprzod.pl

Portugal

Cultures of Labour and Socialism – CUL:TRA
e-mail: info@cultra.pt

Romania

Association for the Development of the Romanian Social Forum*
e-mail: pedroxma@yahoo.com

Serbia

Center for Politics of Emancipation – CPE*
www.cpe.org.rs

Slovenia

Institute for Labour Studies – IDS*
www.delavske-studije.si

Spain

Alternative Foundation (Catalonia)
www.fundacioalternativa.cat

Europe of Citizens Foundation – FEC
www.lafec.org

Foundation for Marxist Studies – FIM
www.fim.org.es

Instituto 25M*
www.instituto25m.info

Iratzar Foundation (Basque Country)*
www.iratzar.eus

Sweden

Center for Marxist Social Studies
www.cmsmarx.org

Turkey

Social Investigations and Cultural Development Foundation – TAKSAV*
www.taksav.org

Sol-Blog*
https://solparti.org

UK

The World Transformed – TWT*
www.theworldtransformed.org

Transform! UK – A Journal of the Radical Left
www.prruk.org

*Observer

European network for alternative thinking and political dialogue

transform! europe is a network of **39 European organisations from 23 countries**, active in the field of political education and critical scientific analysis, and is the recognised political foundation corresponding to the Party of the European Left (EL).

On the transform! europe **website**, you can find reports on current events relevant to Europe, as well as analyses of economic, political and social topics. In order to enable direct exchange between politicians, academics and activists involved in social movements, our calendar provides an overview of relevant international conferences and events. Moreover, transform! europe enables free access to **publications** released or supported by the transform! network which cover a wide range of topics on a high level. They can be downloaded from the website for free.

www.transform-network.net



SHADES of the EU



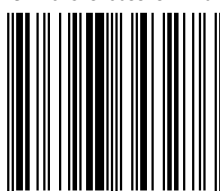
Mapping the Political Economy
of the EU Peripheries



Publikacja dostępna w formie e-booka w jęz. EN oraz streszczeń
w językach EN, GR, IT, ES, PT, CZ, PL, HU, BG, RO, LT, SH.



ISBN 978-3-903343-27-6



9 783903 343276

www.transform-network.net